

Analiză a impactului
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la reorganizarea prin transformare a
Întreprinderii de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția
Animalelor” și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului.

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului de reglementare (AIR) asupra proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la reorganizarea prin transformare a Întreprinderii de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului.
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Subdiviziunea:	Direcția politici în sectorul zootehnic
Persoana responsabilă și datele de contact:	Dumitru Cocieru, consultant principal, tel. 022 204 522, dumitru.cocieru@maia.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Problema care urmează a fi soluționată prin intermediul proiectului de act normativ propus este lipsa unei instituții publice responsabile de implementarea cadrului normativ în domeniul zootehniei, selecției și ameliorării animalelor agricole, în scopul valorificării potențialului productiv al acestora și sporirii productivității lor.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
În ultimele decenii, dezvoltarea sectorului zootehnic înregistrează un declin, fiind condiționat de mai mulți factori, așa cum sunt, îmbătrânirea populației în zonele rurale, migrația populației înspre orașe, diminuarea atractivității pentru activitatea de creștere a animalelor (365 zile/an, 7 zile/săptămână, miros specific permanent), etc. Totodată, toți acești factori, sunt consolidați și de o rentabilitate scăzută a activității de exploatare a animalelor agricole, în special a producerii laptelui de vacă, oaie și capră, care la rândul său, în mare parte se datorează productivității reduse a animalelor exploatate. Urmare desființării colhozurilor și sovhozurilor, efectivele de animale din ferme au fost transferate în gospodăriile casnice, șeptelul de bovine fiind desconcentrat preponderent în exploatațile non-profesionale. În tabelul nr. 1 este prezentată evoluția efectivului de bovine pentru anii 2000 – 2022, conform datelor Biroului Național de Statistică din Republica Moldova.	

Efectivul de bovine din Republica Moldova pentru anii 2000 – 2022

Anul	Indicatorii							
	Efectivele de animale la sfârșitul perioadei, mii capete raportat în %							
	Total, bovine		inclusiv vacii		dintre care:			
					vacii, în gospodării individuale		vacii, în fermă	
	efectiv, mii capete	% față de anul precedent	efectiv, mii capete	% față de anul precedent	efectiv, mii capete	% față de anul precedent	efectiv, mii capete	% față de anul precedent
2000	423	90	275	96	252 92%	103	23,0 8%	56
2005	331	89	231	90	223 97%	90	8,0 3%	80
2010	222	102	161	101	156 97%	101	5,0 3%	96
2015	191	101	130	99	125 96%	99	5,8 4%	114
2016	186	97	128	98	122 95%	98	5,9 5%	102
2017	182	98	123	96	117 95%	96	5,8 5%	98
2018	167	92	113	92	107 95%	92	5,4 5%	93
2019	145	87	97	86	92 95%	86	5,1 5%	94
2020	124	85	81	83	76 94%	82	5,1 6%	100
2021	109	88	71	88	66 93%	87	5,5 7%	108
2022	104	96	68	96	61 88%	92	7,9 12%	143

În aceste gospodării, de fapt, nu se respectă nici normele sanitar-veterinare de întreținere a animalelor, dar nici tehnologiile de creștere și exploatare, care includ așa măsuri zootehnice precum: evidența zootehnică, bonitarea animalelor, potrivirea individuală a perechilor, care constituie elemente necesare pentru determinarea valorii genetice a animalelor în vederea ameliorării caracterelor productive și sporire a productivității.

Elementele expuse sunt esențiale în exploatarea autorizată, care sunt axate pe obținerea unor producții majorate pentru comercializare, urmărindu-se rentabilitatea economică a afacerii, iar statul prin instituțiile sale de profil, ar trebui să vină în sprijinul fermierilor cu expertiza necesară în domeniu.

În prezent, Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor este o entitate, cu statut de Întreprindere de Stat (în continuare - CRARA), înființată prin Ordinul MAIA nr. 159/2003, care are misiunea de a conserva, depozita și păstra fondul genetic al animalelor (Banca genetică), distribuirea materialului seminal și organizarea procesului de însămânțare artificială a animalelor de reproducție. În același timp, lucrul de selecție și ameliorare include și elaborarea Planurilor de selecție și ameliorare, a Planurilor naționale de potrivire a perechilor, precum și asistarea crescătorilor de animale la întocmirea evidenței zootehnice. La moment, efectivul-limită a personalului din cadrul CRARA este de 66 de unități, dintre care 21 de unități sunt a Centrului pentru Cercetare a Resurselor genetice acvatice „ACVAGENRESURS”, care este filială a CRARA. Totodată, menționăm faptul că statele de

personal a CRARA nu vor fi supuse modificărilor, rămânând neschimbate și nu vor avea impact negativ asupra bugetului CRARA sau asupra bugetului de stat.

În gestiunea CRARA actualmente se află:

1. 15 birouri teritoriale (în cadrul cărora activează specialiști pentru selecție și reproducție);
2. 534 birouri locale pentru însemănțarea artificială (tehnicieni pentru însemănțare);
3. peste 700 vase Diuar pentru păstrarea materialului seminal;
4. 27 biorezervuare cu azot lichid;
5. peste 3,5 milioane doze de material seminal de tauri din 9 rase / 20 linii.

În anul 2018, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 902/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, CRARA a fost transferată în subordinea Agenției Proprietății Publice (în continuare - APP), care în unul din răspunsurile sale (scrisoarea nr. 14-03-6977 din 07.11.2022) la intenția de a efectua reformarea CRARA, a expus faptul că, *aceasta (CRARA) este persoană juridică, care desfășoară activitate de întreprinzător cu scopul de a obține profit din genurile de activitate practicate conform statutului*, ceea ce este total greșit din punct de vedere al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care consideră că, această entitate are misiunea exclusivă de a implementa politicile sectoriale pe domeniul zootehnic, fiind finanțată din Bugetul public național pentru activitățile desfășurate.

Mai mult ca atât, prin scrisoarea nominalizată, APP a invocat faptul că, *Agenției în calitate de Fondator, îi este interzis să intervină în activitatea operativă a întreprinderii după încheierea și înregistrarea contractului individual de muncă cu administratorul, or necesitatea deținerii și valorificării unui potențial uman cu capacități profesionale și de calificare specifice sectorului de activitate a întreprinderii este una din condițiile primordiale de organizare, conducere a activității și funcționare eficientă prin prisma perspectivelor de dezvoltare a întreprinderii*. Această afirmație înseamnă că, în situația actuală, necâtând la faptul că entității (CRARA) îi sunt încredințate implementarea unor activități indispensabile pentru un sector atât de important și strategic, cum este sectorul zootehnic, APP consideră mai oportun să delege aceste sarcini în totalitate unei singure persoane (Administratorul întreprinderii), decât reorganizarea întreprinderii într-o Instituție Publică în subordinea Ministerului, autoritate care are competențe în acest domeniu, dar și este responsabilă de dezvoltarea acestui sector.

Unul din argumentele necesității de reorganizare a CRARA îl constituie prevederile art.19, alin.(3), lit.b) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, care stabilește că, *Guvernul, în termen de până la 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va iniția reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație*. Aceasta ar însemna că spre finele anului 2019, toate întreprinderile de stat deja urmau a fi reorganizate. Ce ține de forma juridică de organizare, aceasta este condiționată de genul de activitate a entității, alte forme de organizare (ex. SRL, SA, etc.) fiind potrivite pentru întreprinderi care aduc profit fondatorilor sau acționarilor săi. În acest caz, întreprinderea vizată are gen de activitate care nu urmărește obținerea de profit, fiind finanțată din Bugetul public național, la fel ca și în alte țări ale lumii, precum este stabilit în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Recomandările și obligațiile internaționale ale Republicii Moldova, ca țară membră, în implementarea Convenției ONU privind diversitatea biologică (Rio de Janeiro, 05 iunie 1992), Planului Global de Acțiune în Domeniul Resurselor Genetice Animale și Declarației de la Interlaken privind Resursele Genetice Animale (Interlaken, Elveția, 3-7 Septembrie 2007), stabilesc faptul că conservarea și utilizarea durabilă a resurselor genetice animale este o contribuție importantă a țării la eforturile internaționale de asigurare a populației cu produse

alimentare, mijloace de trai și de ridicare a bunăstării. În țara noastră această sarcină la fel se pune Autorității de ameliorare (CARA), aceasta fiind unica instituție de profil pe teritoriul țării. Este de menționat faptul că, CRARA în prezent desfășoară o activitate mai îngustă, asigurând implementarea doar a unor sarcini, cum sunt păstrarea și distribuirea materialului seminal de tauri și organizarea procesului de însămânțare artificială prin intermediul punctelor locale specializate, în timp ce activitățile majore, cu accent pe lucrul de ameliorare a efectivelor de animale, sau sunt efectuate superficial, sau nu se regăsesc în domeniul de activitate al întreprinderii.

Pe parcursul anilor, de acest domeniu s-au ocupat alte instituții ale statului. Astfel, din anul 1956 a fost înființat Institutul de zootehnie (actuala Instituție Publică Institutul Științifico Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, în continuare - IȘPBZMV), care a și înființat Banca genetică, iar pe parcursul următoarelor cinci decenii a recoltat și depozitat material seminal, precum și a testat tauri reproducători după diferiți parametri.

În anul 2003, când a fost înființată CRARA, întreprinderii i-au fost transmise atribuții specifice, dar și Banca genetică cu material seminal, astfel, în prezent CRARA și IȘPBZMV sunt două instituții distincte, cu genuri de activitate diferite, iar prin proiectul de act normativ propus, Ministerul nu aduce modificări la statutul, structura și genul de activitate al IȘPBZMV. În scopul îmbunătățirii situației din sector, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a elaborat și promovat proiectul de lege a zootehniei (în redacție nouă), care în luna august a anului curent a fost adoptată de Parlament (Legea zootehniei nr. 213/2022). Potrivit actului normativ pre citat, CARA (actuala CRARA) urmează să exercite atribuțiile Autorității de ameliorare, care, pe lângă activitatea de menținere a Băncii genetice a animalelor, păstrare și distribuire a materialului seminal și organizarea procesului de însămânțare artificială a taurinelor, are un șir de atribuții, cum ar fi:

- Elaborarea și implementarea programelor de ameliorare cu animale de reproducție de rasă pură;
- Testarea performanțelor sau evaluarea genetică a animalelor de reproducție de rasă pură;
- Interzice sau limitează utilizarea uneia sau mai multor tehnici de reproducție ori utilizarea animalelor de reproducție de rasă pură pentru una sau mai multe tehnici de reproducție;
- Participă la lucrările Comisiei de ameliorare, care este un organ colegial decizional, instituită de ANSA, responsabilă de evaluarea cererilor privind:
 - a) recunoașterea societăților de ameliorare, a exploatațiilor de ameliorare și a fermelor zootehnice de prăsilă;
 - b) acceptarea programelor de ameliorare;
 - c) acceptarea părților terțe pentru gestionarea programelor de ameliorare, inclusiv pentru testarea performanțelor și evaluarea genetică a animalelor.

În acest sens, CRARA, deținând baza tehnico-materială specifică, care prin caracteristicile sale nu poate fi folosită în alte scopuri, dar și potențialul uman existent, trebuie să fie reorganizată într-o instituție specializată, aptă să implementeze sarcinile trasate prin lege, ceea ce va contribui la ameliorarea efectivelor de animale, la ameliorarea potențialului productiv al acestora, la sporirea volumelor de producție animalieră, dar și la dezvoltarea sectorului zootehnic în general.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Din situația descrisă anterior se evidențiază cauzele apariției problemelor existente în sectorul zootehnic sunt următoarele:

1. Productivitatea scăzută a materiei prime căpătate de la animale;
2. Rentabilitatea scăzută a afacerii în domeniu;

3. Nivelul scăzut de selecție și ameliorare a animalelor.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Majoritatea efectivului de animale sunt deținute în gospodăriile individuale, ca de exemplu - din totalul efectivului de bovine (186,1 mii în anul 2015, inclusiv 127,7 mii, vaci mulgătoare) doar 15% se află în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești din care doar 5,9 mii - vaci mulgătoare.

Gospodăriile casnice (individuale) care dețin a câte o vacă în gospodărie nu pot asigura în măsura necesară respectarea tehnologiilor de creștere și exploatare a bovinelor, deoarece nu este posibilă utilizarea tehnicii și utilajului la procesele tehnologice de pregătire a furajelor și nutrețurilor combinate, astfel toate lucrările se execută manual și, totodată nu aplică, în mare parte, mulsul mecanizat al vacilor, motiv din care, laptele produs în aceste gospodării este de calitate inferioară și face dificilă fabricarea unei producții competitive de către întreprinderile de procesare. Acest fapt duce la o rentabilitate scăzută a afacerii în domeniu. În prezent, procesul de ameliorare atât raselor, cât și a efectivelor de animale de fermă este aproape inexistent. Procesul de selecție și ameliorare a animalelor se efectuează foarte haotic, nu are loc selecția direcționată a animalelor, bazată pe caracteristicile morfo-productive a animalelor, stabilite prin procesul de bonitate a fiecărui animal în parte. Astfel, scade productivitatea animalelor. Cu referire, la situația existentă la moment în sectorul zootehnic în dinamică pentru ultimii 5 ani este următoare:

1. Efectivul de animale :

- de la 189 mii capete în anul 2014 - până la 144,8 mii capete în 2018 (bovine) - cu 23% mai puțin;
- de la 858 mii capete în 2014 - până la 769,9 mii capete în 2018 (ovine, caprine) - cu 10% mai puțin;
- de la 465,3mii capete în 2014 - până la 397,3 mii capete în 2018 (porci) - cu 14% mai puțin.

2. Producția de carne:

- 20,5 mii tone în 2014 - până la 18,3 mii tone în 2018 carne de vită - cu 10% mai puțin;
- 88,3 mii tone în 2014 - până la 94,8 mii tone în 2018 carne de porc - cu 7% mai mult;
- 5,8 mii tone în 2014 - până la 5,5 mii tone în 2018 carne de ovine și caprine - cu 5% mai puțin;

3. Producția de lapte :

- 524, mii tone în 2014 - până la 411,7 mii tone în anul 2018 - cu 28% mai puțin.

Suplimentar la aceasta, în tabelul nr. 2 este redată dinamica indicatorilor principali privind activitate procesului de înșămânțare artificială în sectorului zootehnic pentru anii 2014-2022;

Tabelul nr. 2

Anul	Nr. doze în banca genetică, milioane doze	Nr. de vaci înșămânțate, mii capete	Suma subsidiei alocate, mii lei
2014	6,9	100,2	5 875
2015	6,8	90,8	5 875
2016	6,7	90,2	5 875
2017	6,6	85,0	5 875
2018	6,5	80,2	7 600
2019	6,4	75,2	7 600
2020	3,6	65,1	7 600
2021	3,5	63,2	7 600
2022	3,4	60,0	7 600

Din informația prezentată în tabelul nr. 2 de mai sus, se observă în timp tendința de reducere a nr. de animale înșămânțate artificial la aceiași sumă de bani investită din bugetul de către stat, astfel încât, prețul manoperei crește per unitatea de animal înșămânțat artificial.

În cazul în care nu se va face o intervenție promptă, sectorul zootehnic riscă să atingă valori negative pronunțate și greu recuperate ulterior.

În orice caz, efectivul de animale din gospodăriile casnice va continua să se diminueze, iar acest factor (viteza de descreștere) depinde mai puțin de politicile sectoriale ale statului și mai mult de situația economică și geo-politică, care influențează prețul de achiziție a laptelui de către unitățile de procesare prin intermediul punctelor de colectare a laptelui.

Ceia ce real poate face statul pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, pe lângă acordarea subvențiilor pentru înființarea și modernizarea fermelor zootehnice și procurarea animalelor de prăsilă cu un potențial înalt de producție, este să instituie un mecanism durabil de selecție și ameliorare a efectivelor de animale, prin care potențialul lor de producție va fi consolidat și treptat îmbunătățit, care va răspunde cerințelor contemporane. Doar în acest caz, producția zootehnică obținută în exploatațile din republică, vor putea concura economic cu produsele din import.

În cazul în care, autoritățile nu vor întreprinde nimic, iar CRARA se va limita la o activitate de prestare a unui spectru îngust de servicii, este riscul ca fermierii să nu mai atingă rezultatele dorite de a obține producții similare celor din țările cu zootehnie dezvoltată, fapt ce va conduce la falimentarea multor ferme zootehnice, indiferent că vor fi sau nu susținute prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, iar în acest caz, acele sute de milioane de lei alocate sectorului zootehnic vor fi pierdute definitiv.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului	
---	--

În legislația națională la moment sunt două acte legislative: Legea zootehniei nr. 412/1999 și Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie. Prevederile acestor două acte menționate se referă la perfecționarea raselor de animale, îmbunătățirea eficienței economice a creșterii și exploatării animalelor pentru toate categoriile de crescători de animale dar care sunt învechite și nu reflectă situația actuală din domeniu. Pentru o asigurare mai eficientă a programelor de reproducție, selecție și ameliorare a animalelor în data de 21 iulie 2022 a fost votată de către Parlamentul Republicii Moldova Legea Zootehniei nr. 213/2022, act legislativ care creează baza unui cadrul legal nou în sectorul zootehnic și care urmează să intre în vigoare în anul 2023, în tandem cu prevederile actului normativ prezentat spre avizare.

Suplimentar la aceasta, în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, *Guvernul în termen de până la 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va iniția reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație.*

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)	
---	--

Scopul de bază al intervenției constituie crearea Instituției Publice „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” ca instituție publică la autogestiune, în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și crearea condițiilor organizatorice și economico-juridice favorabile dezvoltării durabile a procesului de ameliorare și reproducție a animalelor în Republica Moldova.

Pentru aceasta, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în vederea redresării situației în sectorul zootehnic în următorii ani, prin intermediul instituțiilor subordonate, urmează să organizeze și să implementeze un șir de măsuri, cum ar fi:

a) menținerea fondului genetic taurin autohton;

- b) organizarea și desfășurarea activității de înșămânțare artificială, cu atingerea unei ponderi de înșămânțări artificiale față de efectiv la 80%;
- c) ameliorarea calității raselor și speciilor de animale existente;
- d) creșterea productivității în sectorul zootehnic prin facilitarea schimburilor interstatale cu animale de reproducție din rasă pură;
- e) îmbunătățirea indicilor de productivitate a taurinelor și suinelor prin organizarea și desfășurarea activității de înșămânțare artificială pe teritoriul Republicii Moldova;
- f) optimizarea sistemului de distribuție a materialului seminal, cu completarea laboratoarelor mobile;
- g) dezvoltarea relațiilor de colaborare și parteneriat cu întreprinderile de profil din statele vecine și instituțiile din țară;
- h) promovarea înșămânțărilor artificiale la suine;
- i) formarea profesională a specialiștilor în domeniul tehnologiilor de înșămânțare artificială;
- j) aprovizionarea fermelor de prăsilă cu material seminal de valoare înaltă și sexat;
- k) implementarea soft-urilor de evidență zootehnică;
- l) implementarea înșămânțărilor artificiale la ovine și caprine;
- m) proiectarea centrului de producere, testare și ambalare a materialului seminal la ovine și caprine.

Statul, prin realizarea măsurilor menționate mai sus, își propune rezolvarea următoarelor obiective majore, cum ar fi:

Obiectivul nr. 1 - Îmbunătățirea performanțelor de producție la toate speciile de animale, precum și a condițiilor de creștere și exploatare ale acestora, ceea ce va atrage o sporire a ponderii relative a producției animale din valoarea economică și socială a producției agricole, prin care se va diminua problema productivității scăzute a materiei prime căpătate de la animale.

Obiectivul nr. 2 - Înființarea de exploatații competitive și retehnologizarea celor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor.

Prin atingerea obiectivului dat se va soluționa în timp problema rentabilității scăzute a afacerii în sectorul zootehnic.

Obiectivul nr. 3 - Aplicarea celor mai noi metode de selecție și reproducție, precum și achiziționarea de animale din rase perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producțiilor de origine animală, pentru a corespunde cerințelor prevăzute în legislația europeană. Acest obiectiv va spori calitativ și cantitativ nivelul de selecție și ameliorare a animalelor.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Lipsa intervenției prin opțiunea „a nu face nimic” va determina posibile:

1. Avantaje:

Lipsa cheltuielilor administrative pentru elaborarea și promovarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la crearea Instituției Publice „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului.

2. Dezavantaje:

Întreprinderea de Stat „Centrul Republican de Ameliorare și Reproducție a Animalelor” nu va fi în stare să realizeze obiectivele stabilite și astfel, în cazul neintervenției statului în problemele evidențiate pe viitor se va crea următoarele:

a) situație de neîncredere a crescătorilor de animale și fermieri în propunerile asociative dintre aceștia; b) problema creșterii animalelor în sectorul individual va persista în continuare ceea ce conduce la realizarea unor producții de lapte și carne destinate consumului propriu și mai puțin pentru piață; c) procesul de ameliorare a animalelor va continua să fie la un nivel scăzut și acest fapt va duce la lipsa unor rase specializate (ameliorate) pentru direcțiile de exploatare lapte și carne atât la ovine, cât și la caprine, care să fie utilizate atât pentru exploatare în rasă curată, cât și la încrucișări de ameliorare a populațiilor locale; d) problemele evidențiate vor persista în continuare.	
b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate	
Principala prevedere a proiectului constă în instituirea unei Instituții Publice noi, Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor, activitatea căreia va avea impact asupra dezvoltării întregului sector zootehnic, inclusiv dezvoltarea și conservarea fondului genetic a animalelor de reproducție în Republica Moldova.	
c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare	
Art. 19 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală stabilește clar că, Guvernul în termen de până la 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va iniția reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație. O opțiune alternativă instituirii Instituției Publice ar fi reorganizarea CRARA în Societate pe Acțiuni. Această formă juridică de organizare însă nu a fost luată în considerație deoarece, aceasta este condiționată de genul de activitate a entității, alte forme de organizare (ex. SRL, SA, etc.) fiind potrivite pentru întreprinderi care aduc profit fondatorilor sau acționarilor săi. În acest caz, întreprinderea vizată are gen de activitate care nu urmărește obținerea de profit, fiind finanțată din Bugetul public național, la fel ca și în alte țări ale lumii, precum este stabilit în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.	
4. Analiza impacturilor opțiunilor	
a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate	
Efectele pozitive ale stării actuale nu se observă. Situația actuală din sectorul zootehnic este la un nivel precar iar evoluția opțiunii pe viitor fără intervenția statului va duce la stagnarea dezvoltării sectorului zootehnic și la scăderea nivelului de ameliorare a animalelor de rasă pură. Este important de menționat faptul că, implementarea proiectului va avea un impact neesențial asupra bugetului de stat, care va fi acoperit din contul bugetului instituției reorganizate, fără a fi necesară alocarea din buget a mijloacelor financiare suplimentare. Ce ține de finanțarea Centrului, se planifică și în continuare a fi finanțat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și parțial, din prestarea către crescătorii de animale a serviciilor de consultare și înșămânțare artificială a animalelor de producție. În același timp, proiectul va avea un impact benefic considerabil asupra activității economice a agenților economici din sectorul zootehnic, prin sporirea potențialului productiv al animalelor exploatate, aplicarea tehnologiilor moderne de înșămânțare artificială a animalelor de reproducție, cu utilizarea materialului genetic performant, selecționat și omologat.	

b¹⁾ Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

1. Existența unei instituții competente de ameliorare, responsabilă nemijlocit de organizarea, coordonarea și monitorizarea menținerii și dezvoltării fondului genetic pe specii de animale, în subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

2. Dezvoltarea sectorului zootehnic din care va rezulta crearea unor noi locuri de muncă în sectorul privat (în special mediul rural) și venituri la bugetul de stat prin achitarea impozitelor. Prezentul proiect are drept scop confirmarea fezabilității activității Instituției Publice „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” pentru anul 2023, prin prisma:

- asigurării acțiunilor de menținere a fondului genetic bovin;
- creării premiselor economice pentru sporirea calității și creșterea producției animaliere pe baza ameliorării raselor existente, creării și implementării în producție a unor noi rase, tipuri, linii, crosuri și hibridi de animale cu un înalt potențial productiv și adaptiv;
- coordonarea, dirijarea activității de ameliorare și reproducție a bovinelor;
- implementarea pe larg a înșămânțărilor artificiale a bovinelor cu material seminal congelat, obținut de la reproducători de o valoare genetică avansată ce conduce la sporirea prolificității, precocității și calității producției animaliere.

Astfel, Instituția Publică „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” planifică drept proiect pe termen mediu ameliorarea, organizarea și coordonarea activității de înșămânțare artificială a 50-60 mii bovine, ceea ce constituie 75-80 % din totalul de bovine al Republicii Moldova.

IP CARA va fi subvenționată de la bugetul de stat pentru acoperirea pierderilor în scopul menținerii fondului genetic și înșămânțării artificiale a animalelor conform Legii zootehniei nr. 213/2022 și Legii nr. 371-XIII/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie*. De la ÎS CRARA, IP CARA va primi în procesul de predare-primire de la o entitate la alta, echipament gratuit pentru a fi utilizat în procesul menținerii fondului genetic și înșămânțării artificiale a animalelor. Pentru asigurarea continuității activității, IP CARA necesită investiții în active materiale pentru menținerea, dezvoltarea și executarea obligațiunilor contractuale. Proiectul de Deviz pentru anul 2023 și estimările pe 2024-2025 este îndreptat spre reducerea cheltuielilor la capitolul servicii și utilizarea mijloacelor subvenționale spre investirea în active materiale (auto-speciale, termostate, băi marine, convertere, consumabile etc.) inclusiv și activele circulante (material seminal sexat și nesexat, consumabile).

Proiectul devizului de venituri și cheltuieli pentru IP CARA pentru anul 2023, estimări pentru anul 2024-2025 , mii lei

Articole de venituri și cheltuieli, mii lei	Aprobat	Proiect	Estimat
	2023	2024	2025
1	3	4	5
1. Subsidii	7 600	9 975	9 975
II TOTAL cheltuieli, inclusiv:	7 600	9 975	9 975
1. Cheltuieli de personal:	3 821	4 679	4 679
1.1 Remunerarea muncii	3 238	3 965	3 965
1.2 Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	583	714	714

2. Servicii:	611	721	721
Energia electrică	117	117	117
Energia termică (Gaz, Carbune)	240	250	250
Apă și canalizare	40	40	40
Servicii informaționale	50	50	50
Servicii de telecomunicații	80	80	80
Formarea profesională	5	5	5
Reparația Curentă	50	150	150
Deplasări în interes de serviciu	4	4	4
Servicii bancare	25	25	25
Alte servicii cheltuieli	-	-	-
3 Procurarea activelor (îmbunătățirea BTM):	20	650	650
Active imobile (mașini, utilaje, program de bonitate, program de evidenta zootehnica, mijloace de transport)	20	650	650
4. Procurarea activelor circulante	0	250	250
OMVSD (inventar, utilaje)	0	250	250
4 Procurarea mijloacelor circulante:	3 148	3 675	3 675
Combustibil	552	900	900
Întreținerea parcului auto (piese de schimb)	180	175	175
Echipament pentru protecția muncii	15	15	15
Soluție pentru diluarea materialului seminal (tauri)	140	240	240
Mănuși veterinare	160	216	216
Pipete	140	180	180
Consumabile pentru însămânțare artificială			
Material seminal de import de tauri pentru lapte	225	225	225
Material seminal de import de tauri pentru carne	230	230	230
Azot lichid	1 500	1 488	1 488
Blanchete zootehnice, editarea materialului informațional	6	6	6

Proiectul fondului de salarizare pentru anul 2023 a fost calculat și aprobat, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 142/2022 pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Guvernului nr. 165/2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real, care stipulează: ”Începând cu 1 aprilie 2022, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizații, instituții cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, în continuare – *unități*) se stabilește în mărime de 20,71 lei pe oră, sau **3 500** de lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună.”

Proiectul Fondului de salarizare al Instituției Publice „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” pentru anul 2023, în baza Hotărârii Guvernului nr. 165/2010 (3500 lei)

Funcția	unități	Coeficient de multiplicitate	Salariul de funcție	Sumă lunară, lei	Suma anuală, lei
Administrator	1	7	24 500	24 500	294 000
Conducător auto	4	1,7	5 950	23 800	285 600

Contabil-casier	1	2,1	7 350	7 350	88 200
Contabil șef	1	5	17 500	17 500	210 000
Contabil adjunct	1	3	10 500	10 500	126 000
Consultant secție	1	6	21 000	21 000	252 000
Vice-administrator	1	5	17 500	17 500	210 000
Economist evidența contabilă și analiza activității economice	1	3	10 500	10 500	126 000
Electrician exploatare rețele electrice	0,75	1	3 500	2 625	31 500
Expert zootehnician (oficii teritoriale)	14	1	3 500	49 000	588 000
Intendent (șef de gospodărie)	0,5	3	10 500	5 250	63 000
Jurisconsult	1	4,5	15 750	15 750	189 000
Laborant Microbiolog	1	2,6	9 100	9 100	109 200
Lăcătuș-mecanic	1	2	7 000	7 000	84 000
Îngrijitor de animale	1	2	7 000	7 000	84 000
Magazinier	0,25	1,5	5 250	1 313	15 750
Manager în servicii de personal	1	4	14 000	14 000	168 000
Medic veterinar Secția ameliorare	1	3,5	12 250	12 250	147 000
Medic veterinar Centrul Genetic	1	3,5	12 250	12 250	147 000
Muncitor auxiliar	2	1,1	3 850	7 700	92 400
Office-manager	1	3	10 500	10 500	126 000
Paznic (3M+3S)	6	1	3 500	21 000	252 000
Șef Direcție	1	4,5	15 750	15 750	189 000
Manager al sistemelor de management al calității	1	2,3	8 050	8 050	96 600
Specialist comunicare și logistică	1	2	7 000	7 000	84 000
Șef oficiu teritorial Singerei	1	2	7 000	7 000	84 000
Șef secție dezvoltarea infrastructurii	0,5	4	14 000	7 000	84 000
Șef secție marketing și logistică	1	4	14 000	14 000	168 000
Șef secție ameliorarea și bonitarea animalelor	1	4	14 000	14 000	168 000
Șef laborator	1	3,5	12 250	12 250	147 000
Specialist securitatea și sănătatea în muncă	0,5	2,8	9 800	4 900	58 800
Zootehnician în evidență și bonitare	1	3	10 500	10 500	126 000
Zootehnician-sef (banca genetică)	1	2,2	7 700	7 700	92 400
Zootehnician (banca genetică)	1	1,8	6 300	6 300	75 600
Zootehnician	1	3	10 500	10 500	126 000
TOTAL general:	54,5	x	x	432 338	5 188 050

1.2. Calcularea indemnizației pentru Membrii Consiliului al IP CARA

Funcția	Persoane	Suma lunară lei	Suma anuală, lei
Membri ai Consiliului	3	3 000,00	108 000,00

1.3. Sporuri și adaosuri la salariu

Funcția	Persoane	Salariul tarifar	Suma lunară lei	Suma anuală, lei
Condiții nocive 25% din salariul tarifar de prima categorie	3	875	2 625,00	31 500,00

Spor Administrator			18 900,00	226 800,00

Spor din vinzari zootehnicieni experti pina la 30%				300 000,00
Munca suplimentara, de noapte si sarbatori la paznici				180 000,00

I FONDUL de salarizare finanțat din surse subvenționate, lei

Retribuirea muncii de bază	3 965 250,00
Impozite și taxe de stat la salariu (18%)	713 745,00
TOTAL	4 678 995,00

II. FONDUL de salarizare finanțat din veniturile proprii ale Întreprinderii, lei

Retribuirea muncii de bază	2 069 100,00
Impozite și taxe de stat la salariu (18%)	372 438,00
TOTAL	2 441 538,00

Fondul de Remunerare a muncii	6 034 350,00
--------------------------------------	---------------------

2. Valoarea serviciilor planificate pentru anul 2023 constituie 721 mii lei:

Energie electrică, total 117 mii lei din surse subvenționate, dintre care:

- pentru încăperile tehnologice amplasate în s. Maximovca, r-nul Anenii Noi

3 lei/kWt x 36 000 kWt = 108 000 lei;

- pentru încăperile tehnologice amplasate în zona de Nord (Sîngerei)

3 lei//kWt x 3000 kw = 9 000 lei.

Energia termică, total 250 mii lei, dintre care:

- pentru încăperile tehnologice amplasate în s. Maximovca, r-nul Anenii Noi

2753 m²/lună x 6 luni x 15 lei/m³ = 247 800 lei;

- Deservirea tehnică a utilajului de încălzire = 2 200 lei.

Apă și canalizare, total 40 mii lei, dintre care:

- Apă potabilă de consum pentru angajați: 90 butelii pe an x 67 lei/butelie = 6 000 lei;
- pentru încăperile tehnologice amplasate în s. Maximovca, r-nul Anenii Noi va constitui,

74 m³/lună x 12 luni x 37 lei/m³ = 33 000 lei;

- pentru încăperile tehnologice amplasate în zona de Nord (Sîngerei) va constitui,

2.6 m³/lună x 12 luni x 45 lei/m³ = 1 400 lei.

Servicii informaționale, total 50 mii lei care include rețeaua calculatoarelor de birou, reînnoirea programelor de evidență și păstrarea fondului genetic, monitorizarea prin sistemul GPS.

2 GPS x12 luni*200 lei/lună = 4 800 lei/an

Servicii de mentenanță GPS = 1 000 lei/an

Desevirea programei 1C = 12 luni x 600 lei/lună = 7 200 lei

Reparația curentă a calculatoarelor de birou = 4 000 lei

Deservirea tehnicii de birou (printer/fax) = 5 000 lei

Deservirea lunară a site-ului (inclusiv domen) – 10 000 lei

Plasarea avizelor informative și publicitare – 16 000 lei

Revista specializată Monitor fiscal – 2 000

Servicii de telecomunicații, total 80 mii lei, dintre care:

- Internet lunar 850 lei x 12 luni = 10 200 lei;
- Serviciul telefonie fixă pentru oficiul s. Maximovca, r-nul Anenii Noi: 130 lei x 12 luni = 1 560 lei;
- Serviciul telefonie fixă oficiul or. Sîngerei: 42 x 12 luni = 500 lei;
- Telefonie mobilă (rețea internă pentru angajații): 5 645 lei x 12 luni = 67 740 lei.

Formarea profesională, total 5 mii lei, dintre care:

Formarea profesională a angajaților, (seminare SSM, perfecționare în domeniul economiei și evidenței contabile, evidenței cadrelor, instruire Flacăra Albastră) – 5 000 lei

Reparația curentă - 150 mii lei, pentru menținerea în stare funcțională a clădirii băncii genetice, repararea acoperișului în anul 2023, exteriorul pereților - 2024, iar în anul 2025 repararea curentă a exteriorului pereților laboratorului de testare a materialului seminal.

Deplasări de serviciu, total 4 mii lei, dintre care:

Deplasarea experților zootehnicieni ai oficiilor teritoriale la ședințele trimestriale convocate la centrul administrativ IP CARA, pentru raportarea rezultatelor obținute, lucrărilor efectuate, îndeplinirea planului, soluționarea problemelor.

Notă: Achitarea pentru deplasare se efectuează conform foilor de parcurs (distanța din punctul de plecare și punctul de sosire) sau altor documente confirmative (ex. bilet de călătorie).

Servicii bancare, total 25 mii lei, dintre care:

- numărul mediu de 1 250 ordine de plată/an x 3 lei/buc. = 4 000 lei;
- comision pentru depunerea încasarilor în cont – 1 000 lei
- comision pentru transferul salariului în cont de card – 7 000 lei
- comision pentru deservirea conturilor și plăților internaționale – 13 000 lei.

Notă: Calculele sunt efectuate conform condițiilor stipulate în contractul de prestări servicii nr. 54/2016 din 07.12.2016 a ÎS CRARA.

3. Procurarea activelor (investiții în active materiale) în sumă de 650 mii lei.

În anul 2023-2025 este necesar de reînnoit parcul de autospeciale pentru executarea transportării și distribuirii azotului lichid către cele 534 oficii locale din republică. La momentul actual, întreprinderea dispune de patru automobile de marca Sobol, dintre care două distribuie azot lichid la 270 oficii din zona de Nord a Republicii Moldova, și două în zona de Centru-Sud. Aceste automobile au fost date în exploatare în anul 2007, cu durata normată de amortizare de 6 ani, efectiv au fost exploatate pe parcursul a ultimilor 15 ani. Utilizarea acestor automobile în continuare prezintă pericol pentru continuitatea activității și executarea obligațiilor asumate conform contractelor.

4. Procurarea activelor circulante în sumă de 250 mii lei.

Echipamentul pentru decongelarea materialului seminal este utilizat de cei 534 operatori însămânțători de mai mult de 13 ani. În anul 2021 pentru asigurarea operatorilor cu echipament funcțional, de către ÎS CRARA au fost procurate doar 85 termostate pentru decongelarea materialului seminal în granule. Astfel este necesar de a se mai procura încă cca 300 de termostate pe parcursul următorilor trei ani.

5. Procurarea mijloacelor circulante, total 3 675 mii lei, dintre care:

Combustibilul constituie 900 mii lei, conform tabelului nr. 3:

Tabelul nr. 3

(prețul estimativ 30 lei per litru de benzină A 95)

nr. crt.	Articol de cheltuieli	Distanța traselor de alimentare cu azot lichid, km			Cantitatea de benzină		Cheltuieli pentru benzină, mii lei		Cheltuiile de ulei, etc mii lei	Total cheltuieli, mii lei
		1 trasă completă	Nr. de trase	Total, km	Norma la 100 km, l	Total, tone	1 litru de benzină, lei	Suma totală, mii lei		
1.	Efectuarea traselor de alimentare a oficiilor locale cu azot lichid cu autospecialele de marca Soboli	13 612,0	3/4	48 412,0	21,6	10,4	30,0	313,1	3,0	316,1
2.	Efectuarea traselor de alimentare a oficiilor locale cu azot lichid cu autospeciala de marca GAZ	3 504,0	3	10 512,0	31,6	3,3	30,0	99,7	0,8	100,5
3.	Deplasarea specialiștilor în scopul organizării activității la oficiile locale, întruniri, seminare, la serviciu etc.	9 990,0	12,0	119 880,0	13,0	15,6	30,0	469,0	14,0	483,0
Total		x	x	x	x	29,4	x	881,8	17,8	899,6

Notă: Pentru zona de Nord sunt planificate 4 trasee, pentru Centru-Sud - 3 trasee.

Cheltuielile la articolul Combustibil au fost planificate pentru anul 2023 în valoare de 900 mii lei.

Întreținerea parcului auto

(piese auto, asistență tehnică, asigurare auto, anvelope, acumulatori, etc) în sumă de 175 mii lei, conform tabelului nr. 4:

Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Denumirea auto	buc	Piese de schimb, ACB, servicii de reparație lei		Testarea tehnică		Asigurarea auto	
			Preț pentru 1 auto	Total	Preț pentru 1 auto	Total	Preț pentru 1 auto	Total
1	Autoturisme „Niva”	20	4 800	96 000	150	3 000	1 226,61	24 532,20
2	Automobil „Soboli”	4	6 250	25 000	200	800	1672,65	6 690,60
3	Automobil „GAZ 3307”	1	7 000	2 000	200	200	2118,69	2 118,69
4	Automobil „GAZ 3303”	1	2 000	2 000	200	200	2118,69	2 118,69
5	Autoturisme „Dacia”	2	10 000	5 000	150	300	2507,20	5 014,40
TOTAL		28	x	130 000	x	4 350	x	40 500

Echipamente pentru protecția muncii, 15 mii lei, dintre care:

- protecția muncii (îmbrăcăminte specială de lucru) - 11 000,00 lei;
- alte cheltuieli utilizate pentru protecția muncii (detergenți) - 4 000,00 lei.

Azot lichid în mărime de 1 488 mii lei

Procurarea azotului lichid este necesar la păstrarea și menținerea fondului genetic bovin și la alimentarea vaselor Diuar de la oficiile locale în volum de 173,00 tone

Preț unitar estimativ: 8 600,00 lei/tonă

173,00 tone/an x 8 600 lei /tona ~ 1 488 mii lei.

Materiale utilizate în procesul însămînțării artificiale în valoare de 636 mii lei, conform tabelului nr. 5.

La executarea a 60 mii însămînțări artificiale sunt necesare anual următoarele consumabile:

Tabelul nr. 5

Tipuri de produse și servicii	Preț unitar, lei	Unități	Suma, lei
Citrat de natriu, fiole	2,70	90 000	240 000
Pipete, buc.	2,00	90 000	180 000
Mănuși din polietilen, buc.	1,80	120 000	216 000
Total	x	x	636 000

Material seminal taurin de import, 455 mii lei, conform tabelului nr. 6.

Tabelul nr. 6

Material seminal	Nr. doze	Preț mediu, lei	Suma, lei
MSC de tauri pentru Lapte	1 875	120	225 000
MSC de tauri pentru Carne	1 900	120	230 000

Editarea blanchetelor zootehnice în mărime de 6 mii lei .

Registre pentru evidența însămînțărilor artificiale vor fi repartizate la oficiile locale, după cum urmează:

- registre 500 buc. x 7 lei = 3 500 lei
- fișe 1 500 buc. x 1,65 lei = 2 500 lei

Impactul Economic - implementarea proiectului nu va avea impact negativ asupra bugetului de stat, deoarece bugetul noii instituții va fi constituit din mijloacele financiare deja stabilite anual, de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare din bugetul de stat pentru menținerea fondului genetic. Totodată, trebuie de menționat faptul, că pentru anii următori, în scopul consolidării bazei tehnico-materiale a IP CARA, care va contribui la dezvoltarea sectorului zootehnic și mărirea numărului de animale însămînțate artificial, va fi nevoie de alocat pentru instituția publică subvenții suplimentare din bugetul de stat.

Impactul Social - implementarea proiectului nu va înlesni reducerea numărului de locuri de muncă, nu va afecta nici o pătură socială în ceea ce privește reducerea veniturilor angajatorilor sau angajaților și respectiv nu va conduce la reducerea efectivului de animale, producției obținute de la acestea dar nici a produselor de origine animală.

Impactul de mediu - implementarea proiectului nu va afecta nici într-un fel mediul înconjurător și nu va încuraja încălcarea normelor de protecție a mediului.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru opțiunile alternative analizate, impacturile nu pot fi identificate, deoarece aceste opțiuni au fost determinate ca irelevante.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona

concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi	
Concluzie e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați	
Implementarea proiectului va crea mediul favorabil pentru deținătorii de animale, și va permite să dezvoltăm sectorul zootehnic, prin creșterea numărului de animale de rasă în Republica Moldova pentru a îmbunătăți fondul genetic iar aceasta va duce la creșterea numărului de animale înalt productive, care la rândul său va crește productivitatea de carne și lapte în țară. Acest fapt va permite asigurarea întreprinderilor de procesare a produselor animaliere cu materie primă de origine autohtonă, totodată va favoriza exportul produselor autohtone de origine animalieră pe piața externă care va aduce plus valoare în bugetul național consolidat prin taxe și impozite.	
5. Implementarea și monitorizarea	
a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sânt necesare	
Prezentul proiect va fi implementat și monitorizat de către Instituția Publică „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor”, din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Pentru implementarea hotărârii, Guvernul va aproba hotărârea privind operarea modificărilor în: 1) Hotărârea Guvernului nr. 902/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, prin excluderea din anexa nr. 4 a poziției: „Î.S. „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor”, Maximovca, Anenii Noi”; 2) Hotărârea Guvernului nr. 695/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prin includerea în anexa nr. 3² a poziției – „Instituția Publică „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor””.	
b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea	
1. Numărul de societăți de ameliorare noi-create pentru fiecare rasă de animale din specia bovină, caprină, ovină; 2. Numărul de exploatații de ameliorare noi-create pentru fiecare rasă de animale din specia porcină; 3. Numărul fermelor zootehnice de prăsilă noi-înființate pentru fiecare rasă de animale din speciile altele decât bovină, caprină, ovină și porcină; 4. Numărul de programe de ameliorare aprobate pentru fiecare rasă de animal din specia bovină, caprină, ovină și porcină.	
c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea	
Impacturile vor putea fi resimțite în 6-9 luni după aprobarea de către Guvern a actului normativ propus, prin efectuarea lucrărilor de selecție și ameliorare a fondului genetic existent. Totodată, indicatorii propuși supra, vor fi atinși către anul 2025.	

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Grupurile interesate de intervenția propusă sunt:

Grupul I – Întreprindere de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor”.

Grupul II – fermierii din categoria proprietarilor de exploatații zootehnice, care sunt producători a laptelui și cărnii de diferite specii de animale.

Grupul III – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

A fost publicat anunțul privind inițierea proiectului de Hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea prin transformare a Întreprinderii de Stat „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor” și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, la compartimentul „*Transparența decizională*”, rubrica „*Proiecte de documente*” și pe <http://www.particip.gov.md>. Totodată, proiectul de hotărâre de Guvern, nota informativă și analiza impactului de reglementare urmează a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile cadrului legal în vigoare.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	2		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	2		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	1		
veniturile și cheltuielile publice	1		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	3		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	3		
situația social-economică în anumite regiuni	1		
situația macroeconomică	2		
alte aspecte economice	2		
Social			

gradul de ocupare a forței de muncă	1		
nivelul de salarizare	2		
condițiile și organizarea muncii	1		
sănătatea și securitatea muncii	1		
formarea profesională	1		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	1		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	1		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației			
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	2		
calitatea aerului	1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	1		
biodiversitatea	3		
flora	0		
fauna	0		
peisajele naturale	1		
starea și resursele solului	1		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	1		

consumul și producția durabilă	3		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	3		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	2		
alte aspecte de mediu	1		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul hotărârii de Guvern – 12 file.

Nota informativă – 9 file.